

Foto: Synnøve Haga

Foto: Arild Lyssand

Foto: Arild Lyssand

Sikkerhet i felt på Svalbard

Denne brosjyren vil gi deg en oversikt over de viktigste sikkerhetsfaktorene du må ta hensyn til ved ferdsel i felt på Svalbard. Innholdet gir ikke alle svarene eller detaljerte beskrivelser av hvordan du skal opptre i enhver situasjon. Det er derfor svært viktig at du selv har tilstrekkelig kunnskap og ferdigheter til å møte de utfordringene som beskrives.

Tuoperatører på Svalbard tilbyr en rekke guidede turer med lokalkjente turledere der operatøren blant annet har ansvaret for deltakernes sikkerhet. Guidene formidler også informasjon om naturen og kulturen på Svalbard, noe som kan øke den totale tueropplevelsen. Hvis du mener at du ikke har kunnskap og erfaring nok til å ferdes på egen hånd, bør du følge et slikt turopplegg.

Brosjyren fokuserer på sikkerhet i felt og må derfor nødvendigvis ta opp tema som er potensielt farlige. Det er likevel ikke hensikten å skremme deg fra å dra ut på tur på Svalbard. De fleste turer går godt fordi den enkelte har tatt ansvar for egen sikkerhet og forholdt seg til de særegne forholdene på Svalbard.

Opplev Svalbard på naturens premisser

Ferdsel på Svalbard handler selvsagt ikke bare om å unngå mulige trusler og farer. Mest av alt handler det om å oppleve en unik og storslått natur med et variert og fascinerende dyreliv og spennende kulturminner. Miljøet i Arktis er imidlertid svært sårbart og stiller store krav til skånsom ferdsel. Det finnes en rekke lover og regler som har til formål å beskytte naturen og kulturminnene på Svalbard. Noen steder er det ferdselsrestriksjoner. Du må sette deg inn i lover og regler før du drar på tur.

Vær oppmerksom på at for tilreisende som skal på tur på egenhånd utenfor sentrale deler av Spitsbergen (Forvaltningsområde 10), er det melde- og forsikringsplikt. Ta kontakt med Sysselemannen på Svalbard i god tid før turen skal starte.

Du finner henvisninger til mer informasjon på siste side.

Foto: Inge Meløy

Snublebluss

er en innretning som settes opp som et gjerde rundt leiren. Gjerdet består av minst fire stokker påmontert et signalbluss. Signalblussene er koblet sammen med en snubletråd. Hvis isbjørnen kommer for nær leiren vil den forhåpentligvis gå seg på denne tråden og utløse et bluss slik at du våkner. Metoden har svakheter og man bør ikke stole blindt på snublebluss.

Foto: Brynjulv Eide

Foto: Arild Lyssand

FØR TUREN

Bekledning og utstyr

Bekledningen må være tilpasset årstiden og som en hovedregel være vindtett og vann-tett. Ekstra tøy for ekstreme værforhold er en selvfølge. Vinterstid må du kunne dekke til all bar hud med isolerende og vindtette plagg. Flere lag med klær er som hovedregel bedre enn ett tykt lag. Klær og sko må være store nok til å få plass til ekstra isolerende lag.

Det finnes ikke noe enkelt "vidunderplagg" som dekker alle behov, og du må derfor sørge for at du velger variert bekledning som er tilpasset ditt behov. Frostskader er blant de vanligste skader på Svalbard og skyldes i hovedsak manglende, eller feil bekledning. Ha alltid med ekstra votter/hansker og lue, selv på korte turer.

Oppstillingen under viser deg et minimum av sikkerhetsutrustning ved feltopphold på Svalbard. Mye og avansert utstyr kan imidlertid ikke kompensere for kunnskap og ferdigheter. Nøktern vurdering av egne grenser og gjennomtenkte beslutninger som hindrer deg i å havne i farlige situasjoner vil alltid være det beste verktøyet.

Våpen og pyrotekniske hjelpemidler

Isbjørnfare gjør at er det svært vanlig med våpen på Svalbard. Uforsiktig omgang med skytevåpen representerer imidlertid en mye

større fare enn isbjørn. Sikkerhetsreglene for oppbevaring, transport og bruk av skytevåpen er absolutte og må etterleves.

Som isbjørnbeskyttelse anbefales rifle i kaliber .308 Win eller grovere, men uten gode kunnskaper om våpenet og tilstrekkelig skytetrening, er våpenet en falsk trygghet. Legg aldri ut på tur uten nødvendig kompetanse på dette området.

For å skremme isbjørn er signalpistol eller signalpenn bedre egnet enn rifle. Men signalvåpen kan aldri erstatte en rifle, det er et supplement. Signalvåpen er også nyttig i forbindelse med varsling av fare eller ulykke.

Det er forbudt å ha ammunisjon i våpenet innenfor bosetningene og våpenet skal bæres slik at alle kan se at det er tomt.

Du bør også strengt vurdere behovet for å ha ammunisjon i våpenet når du er ute på tur. Som hovedregel bør våpenet bæres tomt. Ved situasjoner som krever en høyere beredskap (for eksempel om natten i teltet, i uoversiktlig terreng og ved isbjørnobservasjon), bør du legge ammunisjon i (halv-lade) våpenet. Signalvåpen er også farlige for mennesker og bør ikke lades før du eventuelt får bruk for disse.

Til beskyttelse av teltleiren anbefales bruk av "snublebluss". Test ut våpen, signalvåpen og pyrotekniske hjelpemidler før, og gjerne i løpet av turen.

Utstyr	Korte turer i nærheten av bosetningene	Lengre turer
Skytevåpen, rifle i cal .308 Win eller grovere.	x	x
Skremmemidler mot isbjørn; signalpistol eller signalpenn	x	x
Førstehjelpsutstyr tilpasset turens lengde	x	x
Vindtett nødsekk; jervenduk eller tilsvarende	x	x
Ligge-/sitteunderlag	x	x
Utstyr for ferdsl og redning på bre	Ved ferdsl på bre	
Kart og kompass	x	x
GPS		x
Snublebluss for sikring av leir		x
Nødproviant, drikke		x
Ekstra bekledning tilpasset turens lengde, NB: Votter/hansker og lue	x	x
Nødpeilesender		x
Annen kommunikasjon (VHF radio, mobil telefon, satellittelefon)	x	x
Fyrstikker i vannett forpakning		x
Brenner og drivstoff for varme og matlaging		x
Kokekar		x
Telt som tåler ekstreme værforhold		x
Sovepose tilpasset årstiden		x
20 meter 8mm tau. Bruksområde: sleping, redning, fortøyning, forankring, spjelking, etc.	x	x
Overlevningsdrakt	Ved ferdsl i åpen båt/ mindre fartøy	
Tillegg for den mørke årstiden og vinterforhold		
Sender/mottaker for skred	x	x
Søkestang for søk i skred	x	x
Hodelykt med ekstra batteri	x	x
Ispigger for redning fra råk	Ved ferdsl på is	
Snøspade	x	x
Stearinlys		x

Kommunikasjonsmidler

Det er begrensede kommunikasjonsmuligheter på Svalbard. Det er kun dekning for mobiltelefon i og rundt bosetningene Longyearbyen, Svea og Barentsburg.

Ved lengre turer på Svalbard er nødpeilesender obligatorisk utrustning. Denne kan slås på **ved fare for liv eller helse** og vil utløse en redningsaksjon. Satellittelefon er et godt sambandsmiddel i andre sammenhenger. Den erstatter ikke nødpeilesender men er et svært godt supplement. VHF radio har begrenset virkningsområde på Svalbard, men kan være nyttig som intern kommunikasjon og som sambandsmiddel mot redningshelikopter, fly eller fartøyer.

Navigasjonsmidler

Hovedkartserien for Svalbard er i målestokk 1:100 000. Dette betyr at en del terrengdetaljer ikke er godt synlige på kartet. Terrengendrer i tillegg form som følge av erosjon og vannføring. Breene rykker frem eller trekker seg tilbake og vil normalt ikke stemme med kartet. Misvisningen på kompasset varierer mye i forskjellige deler av Svalbard og er ca 4° østlig i de sentrale områdene rundt Longyearbyen. En del av sjøkartene kan være unøyaktige, spesielt på grunn av manglende oppmåling og endringer (brefronter) som har funnet sted.

Leie av våpen og utstyr

En del våpen, pyrotekniske hjelpemidler og kommunikasjonsmidler kan leies på Svalbard, men ikke alt. Dersom du planlegger å leie utstyr, må du derfor undersøke dette på forhånd. Leier du utstyr må du sørge for å få gode instruksjoner i bruken. Det finnes mange forskjellige modeller av hver type.

GPS er et svært nyttig hjelpemiddel, men gir ingen informasjon om hvordan terrenget ser ut. GPS bør derfor alltid brukes i kombinasjon med kart.

Meldingsrutiner

Befolkningstettheten på Svalbard er lav, og selv nært bosetningene kan du være mange dager i felt uten å se andre mennesker. Kommunikasjonsmulighetene er i tillegg begrenset. Dette betyr at du må sørge for at noen vet hvor du skal, hvor lenge du skal være borte, eventuelle alternative ruter og hvilket utstyr du har med deg. Du bør gjøre en bindende avtale med noen du stoler på slik at du blir meldt savnet hvis du ikke kommer tilbake til avtalt tid. Ferdsel alene i terrenget på Svalbard frarådes.

Regelverk

Svalbard er en del av kongeriket Norge, og de samme regler og lover gjelder stort sett på Svalbard som på fastlandet. Fartsgrensene for bil i bosetningene er 50 km/t. Fartsgrensene for snøscooter i terrenget er 80 km/t. I elveleiet i Longyearbyen er fartsgrensen 50 km/t. Alle andre steder i Longyearbyen, både på og utenfor vei, er fartsgrensen maks 30 km/t.

Det gjelder samme promilleregler for snøscooterkjøring som for bil (0,2 ‰)

Det er påbudt med hjelm ved snøscooterkjøring.

Svalbard har en rekke lover og regler som har til formål å beskytte naturen og kulturminnene. Motorisert ferdsel (snøscooter) i terrenget er regulert i egen forskrift. Det samme er leirslagning, jakt, fiske, m.m. Sett deg inn i regelverket før turen starter. Sysselmannen på Svalbard kan gi deg mer informasjon.

White out

Lys- og værforhold gjør at man ikke er i stand til å se konturer i terrenget eller overgang mellom land, hav og himmel. Man mister all sikt og videre ferdsel blir forhindret.

UNDERVEIS

Værforhold

Den kanskje største utfordringen på Svalbard er de ekstreme og skiftende værforholdene. Svalbard ligger i en sone hvor kald luft fra nord og varm luft fra sør møtes. Dette fører til at været skifter svært raskt. Om sommeren kan dette bl.a. medføre tett tåke.

I tillegg til white-out, er streng kulde kombinert med vind en stor utfordring om vinteren. Den effektive temperaturen kan være mye lavere enn det gradestokken viser (se tabell neste side).

Gjennomsnittstemperatur om sommeren er ca +5°C og om vinteren ca -12°C. Værforholdene kan forårsake forsinkelser og utstyrssvikt. Det gjør at du må planlegge turen med gode tidsmarginer.

Foto: Inge Skjevik

Foto: Inge Meløy

Foto: Trond Berg

Foto: Roar Hilde

Forfrysninger

Forfrysninger kan opptre svært raskt. Mest utsatt er normalt ansiktet, fingrer og tær. En begynnende forfrysning oppleves som en stikkende kald følelse i huden. Smertefølelsen forsvinner når forfrysningen har skjedd. Huden blir hvit (hvite flekker). En forfrysning behandles ved at det frostskaadede stedet varmes opp. En overfladisk forfrysning som ikke blir behandlet kan utvikle seg til en mer alvorlig skade. Reager umiddelbart hvis du kjenner eller ser symptomer på forfrysning og sjekk hverandre etter hvite flekker.

Vindstyrke i Beaufort	Luft-temp.	5°	0°	-5°	-10°	-15°	-20°	-25°	-30°	-35°	-40°	-45°	-50°
	Meter/sek.	Indeks											
Svak vind	1,5	4°	-2°	-7°	-13°	-19°	-24°	-30°	-36°	-41°	-47°	-53°	-58°
	3	3°	-3°	-9°	-15°	-21°	-27°	-33°	-39°	-45°	-51°	-57°	-63°
Lett bris	4,5	2°	-4°	-11°	-17°	-23°	-29°	-35°	-41°	-48°	-54°	-60°	-66°
	6	1°	-5°	-12°	-18°	-24°	-31°	-37°	-43°	-49°	-56°	-62°	-68°
Lager bris	7,5	1°	-6°	-12°	-19°	-25°	-32°	-38°	-45°	-51°	-57°	-64°	-70°
	9	0°	-7°	-13°	-20°	-26°	-33°	-39°	-46°	-52°	-59°	-65°	-72°
Frisk bris	10,5	0°	-7°	-14°	-20°	-27°	-33°	-40°	-47°	-53°	-60°	-66°	-73°
Liten kuling	12	-1°	-7°	-14°	-21°	-27°	-34°	-41°	-48°	-54°	-61°	-68°	-74°
	13,5	-1°	-8°	-15°	-21°	-28°	-35°	-42°	-48°	-55°	-62°	-69°	-75°
Stiv kuling	15	-1°	-8°	-15°	-22°	-29°	-35°	-42°	-49°	-56°	-63°	-70°	-76°
	16,5	-2°	-9°	-15°	-22°	-29°	-36°	-43°	-50°	-57°	-63°	-70°	-77°
Sterk kuling	18	-2°	-9°	-16°	-23°	-30°	-37°	-43°	-50°	-57°	-64°	-71°	-78°

Fjellene

Fjellene i de sentrale delene av Svalbard består av sedimentære bergarter som forvitrer raskt. På grunn av de løse bergartene er fjellene på Svalbard stort sett ikke egnet for fjellklatring. Når du vandrer i fjell på Svalbard må du være forberedt på mye løs og glatt stein. Forvitring fører til at det hele tiden raser løsmasser og stein ned fjellsidene. Ferdsløse og leirslaging tett inntil slike fjellsider er derfor ikke å anbefale.

Isfjell etter kalving fra breene er også vanlig i fjordene. Isfjell har kun 1/9 av massen over vann og kan være svært ustabile. Når et isfjell går i oppløsning eller kantrer, kan dette skape bølger som er farlige for små båter som er tett inntil.

Det kan vær fristende å gå nær brefronter som stuper i fjorden. Dette er imidlertid forbundet med fare fordi breene kalver og kan føre til skader fra fallende is eller flodbølger. Du bør derfor holde god avstand fra alle brefronter som møter vannet.

Vær oppmerksom på at forskjellen mellom flo og fjære på Svalbard kan komme opp mot to meter.

Foto: Arild Lyssand

Foto: Roar Hilde

Foto: Frigg Jørgensen

Foto: Svalbard Reiseliv as

Elver og daler

Svalbard har mange vannførende daler. På grunn av permafrosten vil ikke vannet trenge langt ned i bakken, men spre seg utover hele dalbunnen. Dette fører igjen til at jordsmonnet blir oppløst og vanskelig å forsere. Vannet blir brunt og det kan være umulig å se hvor dyp elven er. Vannføringen i alle elver og bekker kan variere mye i løpet av ett døgn. Det skyldes varierende snøsmelting og avsmelting fra breene. Også om vinteren, selv i streng kulde, kan du oppleve åpent vann i terrenget. Dette opptrer gjerne foran brefronter eller i nærheten av pingoer. Et tegn på åpent vann om vinteren kan være lokale tåkeskyer over et område.

Permafrost

På Svalbard er bakken permanent frosset. (permafrost). Det er kun det øverste laget (ca 1 m) som tiner om sommeren. Dette hindrer vann i å trenge langt ned i jorden og kan medføre svært bløtt terreng.

Pingo

En pingo er en, gjerne flere meter høy, grushaug i terrenget som er skapt av vann som presses opp gjennom en svakt lag i permafrosten. Vannet skyver løsmasser opp og danner en haug.

Farvannene

Farvannene rundt Svalbard er preget av grunne områder med skjær, drivis og brefronter som møter fjordbunnen. Det kan også være vanskelig å gjøre landstigning på grunn av at fjellsider går rett i vannet. Tidlig i sesongen kan landkall av is hindre landstigning. Temperaturen i vannet er ca 0 - 7 °C om sommeren. Drivtømmer av varierende størrelse flyter i vannskorpa. Drivis, i blant i store mengder, er vanlig på Svalbard om sommeren. Drivisbelter forflytter seg meget raskt og kan på kort tid blokkere for ferdsel med båt.

Landkall

Når temperaturen er lav vil vann som skyller opp på stredene fryse. Etter hvert bygger det seg opp en kant som kan bli opp til flere meter høy og hindre landstigning. Det tar tid før landkaller tiner om sommeren.

Kalving

På Svalbard er det mange isbreer som har stupbratte fronter på mange titalls meter som går rett i havet. Slike breer er alltid i bevegelse og spesielt om sommeren vil store (isfjell) og små biter av is knekke av og falle ned i fronten av breen.

Foto: Frigg Jørgensen

Det er mulig å komme svært nær dyrelivet med en kajakk eller andre mindre fartøyer. Det er viktig å være klar over at også hvalrossen kan være aggressiv og farlig for mennesker, og at den er fullt i stand til å ødelegge både gummibåt og kajakk.

Disse forholdene, kombinert med skiftende værforhold med sterk vind eller tåke, stiller store krav til de som ferdes i små fartøyer. I åpen båt og mindre fartøy bør man alltid være ikledd overlevningsdrakt.

Breene

Ca 60% av Svalbard er dekket av is. Ferdsele på isbre krever spesielle kunnskaper og ferdigheter, samt egnet utstyr. På alle breer, uansett størrelse eller lokalisering, vil du finne bresprekker og smeltevannskanaler som store deler av året er dekket av snøbroer. Sprekker og andre åpninger i breen er derfor svært vanskelig å oppdage.

Det kan finnes bresprekker og smeltevannskanaler overalt på en bre, men de største sprekkene finnes normalt ved brefronten, i områder med brefall og der terrenget under breen er kupert. Du vil også finne sprekker i kanten mellom bre og fjell og der isbreer møtes. Breene er nødvendigvis ikke flate og kan ha svært bratte og glatte partier.

Foto: Brynjulv Eide

Foto: Frigg Jørgensen

Brefall

Er svært bratte deler av breen. På grunn av høy fart og strekk i dette området vil isen normalt sprekke opp.

Foto: Pierre Fialkowski

Hvis du kjører snøscooter over en isbre du ikke kjenner, bør du ikke stanse før du har passert breen. Ved stans på isbre bør du sjekke området med søkestang før du går av snøscooter eller hundespann. Du bør gjøre det samme før du tar av deg ski og setter opp telt. Ha alltid søkestang og tau lett tilgjengelig. Det er vanlig å danne taulag når man ferdes på ski eller til fots på bre.

På grunn av få referansepunkter kan navigasjon på isbre være vanskelig. Dårlig vær kan føre til at all sikt blir borte. Ferdsele på isbre i dårlig vær er svært farlig.

Det er viktig å være klar over at breene er i stadig endring og at bresprekker og smeltevannskanaler vil åpne og lukke seg. Dette betyr at en rute over en bre ikke nødvendigvis er trygg flere år på rad.

Havis og is på vann

Både sjø og vann i innlandet vil være dekket av is store deler av året. Sjøisen er normalt svakere og mer elastisk enn ferskvannsis. Utbredelsen og tykkelsen på sjøisen varierer i de enkelte områdene fra år til år. Vær oppmerksom på at tykkelsen også vil variere innen hvert enkelt område. Grunner, sterk strøm, gassutslipp fra sjøbunnen, brefronter i bevegelse, utstikkende nes og øyer fører til tynn is eller råker. Det kan være nyttig å studere sjøkart over området for å forstå hvordan isen kan variere.

Overvann

Vann oppå isen som dannes av at isen presses ned av snøvekt og sjøvann trenges opp, eller at vann flyter ut på isen fra elver eller breer.

I enkelte områder vil det tidvis være overvann. Om våren vil også isen tæres opp fra undersiden på grunn av varme havstrømmer som kommer inn i fjordene. Før du legger ut på sjøis bør du prøve å få et overblikk fra et høyt punkt. Se etter råker eller farveforandringer i isen eller i snøen som dekker isen. Mål tykkelsen før du legger ut på og jevnlig underveis.

Hvis du kjører snøscooter og er usikker på istykkelsen, eller du kommer inn i et område med tynn is, er det viktig å ikke stoppe, men holde farten oppe og kjøre ut av området. For å komme seg opp av en råke er ispigge viktig utstyr ved ferdsel på sjøis. Et langt tau, både for redning av mennesker og utstyr, er også nyttig.

Foto: Synnøve Haga

Foto: Synnøve Haga

Foto: Frigg Jørgensen

Foto: Arild Lyssand

Foto: Arild Lyssand

Snø og skredfare

Svalbard er normalt nedbørsfattig, men snø flyttes med vinden og i enkelte områder kan det være mye snø. Lokale kraftige snøfall forekommer også. Disse forholdene, kombinert med kortvarige store temperatursvingninger og sterk vind, gir tidvis stor snøskredfare. Flere av de tradisjonelle utfartsårene fra Longyearbyen går gjennom områder som har stor snøskredfare under slike forhold. Vær særlig oppmerksom etter perioder med snøfall, vind og høye temperaturer.

Unngå bratte fjellside med mye snø og trange bekkedaler hvor fjellsiden ender i en hengeskavel på toppen. I mørketiden kan dette være spesielt vanskelig siden du ikke ser fjellsidene. Det anbefales å bruke sender/mottaker for skred. Selv relativt små snøskred kan være skjebnesvangre. Søkestang og spade bør alltid være med.

Dyrelivet

Isbjørn finnes over hele øygruppen og kan påtreffes hvor som helst hele året. Isbjørnen er verdens største rovdyr og er farlig for mennesker. Når du beveger deg utenfor bosettingene må du ha med rifle til selvforsvar. Ta også med signalpistol eller tilsvarende for å kunne skremme isbjørn.

Det viktigste er å unngå å komme i situasjoner med isbjørn som kan bli kritiske. De beste isbjørnopplevelsene får man gjerne ved å studere bjørnen uforstyrret, på langt hold med kikkert. Hold alltid god avstand til isbjørn.

Skulle du få nærkontakt med isbjørn bør du opptre som følger:

1. Ser du isbjørn skal du ikke under noen omstendighet nærme deg dyret. Forlat området raskt og kontrollert og hold gruppa samlet. Hold øye med isbjørnen.
2. Hvis isbjørnen følger etter, og du ikke har mulighet til å komme unna, må du prøve å skremme bjørnen. Hold gruppa samlet og lag så mye lyd som mulig. Opptre bestemt og bruk de skremmemidler dere rår over. Pass på at du ikke skyter skremmeskudd bak en isbjørn som er på vei imot deg.
3. Hvis isbjørnen ikke lar seg skremme og situasjonen utvikler seg slik at det er fare for liv, må du forberede avliving.
4. Velg et punkt eller linje i terrenget og bestem deg for å skyte hvis bjørnen krysser dette punktet. Du bør sikte på vitale områder som hjerte eller lunge (bogen) hvis dette er mulig. Fortsett å skyte inntill du er sikker på at dyret er død.

Isbjørn er fredet og kan kun avlives i selvforsvar. Hvis du kommer i en slik situasjon at du har avlivet eller påskutt en isbjørn, må du umiddelbart melde dette til Sysselemannen.

Rabies finnes på Svalbard og døde dyr må ikke røres. Dyr som oppfører seg merkelig, er spesielt aggressive, sosiale eller som viser tegn på sykdom må unngås. Meld fra om slike dyr til Sysselemannen.

Stammen av **hvalross** øker og dyret kan påtreffes langs kysten på hele Svalbard. Hvalrossen kan være aggressiv og kan utgjøre en trussel for små fartøy. Sørg for å holde god avstand både på land og i sjøen.

Museparasitt er funnet på Svalbard og kan smitte til mennesker. For å være sikker på å unngå smitte må du alltid koke vann du tar i nærheten av hytteområder og nåværende eller tidligere bosetninger. Vanlig håndhygiene må ivaretas før måltider.

Museparasitt

"Echinococcus multilocularis" er en ben-delorm som østmarkmusa på Svalbard er mellomvert for. Parasittens hovedvert er hund, katt og rev. Mennesker kan få alvorlig leverskade dersom de får i seg parasittens egg. Disse finnes i avføring fra hovedverte.

Leirslaging

Valg av leirplass er viktig av mange grunner. I forhold til isbjørn bør du velge en leirplass med god oversikt rundt leiren. Isbjørnen ferdes gjerne på isen eller i strandsonen. Telt eller andre fremmedelementer i terrenget gjør isbjørnen nysgjerrig. Ha derfor god avstand til sjøen. Du må sikre leiren med snublebluss eller hunder som varsler bjørn. Alternativt kan man sitte bjørnevakt på skift.

Unngå å koke mat inne i teltet. Matlukt kan sette seg i teltduken og tiltrekke isbjørn. Lagre mat og lokaliser latrinen i god avstand fra leiren, men samtidig slik at du kan holde øye med både matlager og latrineområdet fra teltåpningen.

Tenk på steinsprang og skred i forhold til valg av leirplass. Ta også hensyn til lokale værforhold som for eksempel ansamling av snø bak bratte rygger eller sterk vind gjennom daler. Sjekk alltid breområder for sprekker, og merk det sikre området før du setter opp leir på bre.

Etter bruk skal et leirrom ryddes slik at ingen spor etter oppholdet er synlige.

På tur med snøscooter

Du behøver førerkort for å kjøre snøscooter og det er påbudt med hjelm.

Snøscooterkjøring har forårsaket mange ulykker. Det er viktig å være klar over at selv om kjøretøyet virker relativt enkelt å kjøre på flat mark, kan det være vanskelig å håndtere i stor fart og i møte med ujevnheter og skrånende terreng.

Snøscooteren tar deg svært raskt frem over lange avstander. Når du har kjørt snøscooter i én time, er det én dagsmarsj tilbake til utgangspunktet. Vær alltid forberedt på at snøscooteren kan stoppe. Kunnskap om terrenget du ferdes i, reservedeler og nødutrustning er helt nødvendig på alle turer med snøscooter.

Det skiftende været og terrenget på Svalbard er de største utfordringene ved snøscooterkjøring. Vær oppmerksom på at flatt lys, white-out, tåke, dårlig vær og isete briller/visir kan gjøre det svært vanskelig å se terengdetaljer. Terrenget vil i tillegg endre karakter som følge av været. Snøhull graves opp av vinden og skavler legger seg over sporet. Bekkedaler ned fjellsidene kan også være svært vanskelig å oppdage og bli årsak til ulykker. Mange ulykker med snøscooter skyldes at de som er på tur presser grensene for hva de behersker. Er været eller sikten så dårlig at du ikke ser hvor du kjører, må du stoppe og vente til det blir bedre forhold. For at dette skal være mulig må du sørge for å ha utstyr nok til å kunne sette opp leir og vente. Planlegg alltid turen og pakk utstyr med tanke på at du kan bli opp til flere dager forsinket.

Foto: Arild Lyssand

DER SOM UHELLET ER UTE

Varsle

Sørg for at du har nødvendig kommunikasjonsmiddel til å varsle om ulykken skulle skje. Nødpeilesenderen skal være med på lengre turer og kan brukes når det er **fare for liv eller helse**.

Dersom mulig - sørg for å oppgi korrekt posisjon ved varslings. Dette kan være avgjørende for at redningstjenesten kan komme hurtig til stedet og øker muligheten for å berge liv og helse. I tillegg sparer det redningstjenesten for tid og ressurser.

Dersom du bare blir forsinket, og har mulighet til å gi beskjed for eksempel ved bruk av satellittelefon, gjør det, selv om du ikke har behov for assistanse. Noen hjemme kan være bekymret og varsle redningstjenesten uten at det er behov. Ring derfor noen du kjenner eller Sysselmannen og meld fra om forsinkelsen.

Foto: Brynjulv Eide

Foto: Synnøve Haga

Ta vare på deg selv

Sørg for at du kan førstehjelp og har med nok førstehjelpsutstyr. Det kan ta lang tid før hjelp kommer frem. Vær- og føreforhold kan effektivt sette en midlertidig stopper for alle unnsetningsforsøk. Riktig nødutrustning og din kunnskap og erfaring i førstehjelp kan være avgjørende for deg og dine turkamerater. Nøl ikke med å grave deg inn i snøen eller sette opp nødbivuakk.

Redningstjenesten

Sysselmannen på Svalbard leder den lokale redningstjenesten på øygruppen. Til dette formålet disponerer Sysselmannen helikopter, bandvogner, snøscootere og andre fartøyer. Longyearbyen Røde Kors Hjelpekorps og andre institusjoner og organisasjoner er også viktige i redningstjenesten. Svalbard har godt redningsmateriell og gode mannskaper å sette inn i redningsaksjoner, men det finnes noen begrensninger. Området som skal dekkes er svært stort og preget av ekstreme natur- og værforhold. Man kan derfor komme i en situasjon som gjør at redning blir umulig, eller svært vanskelig fordi vi aldri vil sette våre redningsmannskapers liv og helse på spill. Derfor må du gjøre det du kan for unngå situasjoner som kan utløse redningsaksjoner og huske at din sikkerhet er ditt ansvar.

SIKKERHET I BOSETNINGENE

Trafikksikkerhet

Svalbard har relativ stor tetthet av kjøretøy. I den mørke årstiden, med dårlig sikt og glatte veier, er det derfor svært viktig å bruke refleks. Lys på sykler er også helt nødvendig. Som bilfører i Longyearbyen må du være særlig aktsom i forhold til fotgjengere. Longyearbyen er en liten by men har stor aktivitet hele døgnet og det ferdes både mennesker og dyr langs alle veier. Det er mange barn i Longyearbyen og dette er noe du må være særlig oppmerksom på. Det finnes akebakker, skibakker, barnehager og skole tett ved veiene.

Som snøscooterfører stilles det spesielle krav til aktsomhet fordi snøscooteren kan være vanskelig å manøvrere i forbindelse med kryssing av, eller ferdsel på vei.

Isbjørn i bosetningene

Isbjørn vil en sjelden gang kunne påtreffes i bosetningene. Særlig i den mørke årstiden, når oversikten er begrenset, er dette noe man må ta hensyn til. Observeres isbjørn i eller nær bosetningene må Sysselmannen varsles umiddelbart.

Vær ydmyk ovenfor naturkreftene på Svalbard. Ta ansvar for egen sikkerhet.

Vi ønsker deg et hyggelig og trygt opphold.

SYSSELMANNEN
PÅ SVALBARD

NORSK-POLARINSTITUTTET

SVALBARD
REISELIV AS

UNIS
UNIVERSITETSTILUTEN PÅ SVALBARD
The University Centre on Svalbard

LONGYEARBYEN RØDE KORS
HJELPEKORPS

Mer informasjon

Sysselemanden på Svalbard

Postboks 633, 9171 Longyearbyen
Telefon 79 02 43 00
Døgnvakt 79 02 12 22
Nødnummer 112

Forvaltning av Svalbard, informasjon om lover og regler, melde- og forsikringsplikt ved turer utenfor Forvaltningsområde 10
Lokal redningsentral
www.sysselemanden.svalbard.no

Universitetssenteret på Svalbard

Postboks 156, 9171 Longyearbyen
Telefon 79 02 33 00

Forskning og undervisning på Svalbard.
Om sikkerhet i felt på Svalbard
www.unis.no

Norsk Polarinstittutt

Postboks 505, 9171 Longyearbyen
Telefon 79 02 26 00

Rådgivende etat for forvaltningen av Svalbard. Miljøinformasjon, informasjon for forskere, kart, håndbøker

miljo.npolar.no/mis
miljo.npolar.no/mosj
www.npolar.no

Svalbard Reiseliv

Postboks 323, 9171 Longyearbyen
Telefon 79 02 55 50
Turistinformasjon, informasjon om turtilbud
www.svalbard.net

Foto: Sysselemanden på Svalbard

Longyearbyen Røde Kors Hjelpekorps

Postboks 246, 9171 Longyearbyen
Telefon 79 02 12 88
Frivillig hjelpekorps
Norges Røde Kors
www.rodekors.no

Feltlogg for Svalbard

Oppdatert informasjon om forhold av sikkerhetsmessig interesse i vintersesongen
www.svalbard.net/feltlogg

Været og isforhold

Værmelding og iskart
www.met.no

Skredfare

www.snoskred.no

Om snøskredfare på Svalbard

www.unis.no

Isbjørn

www.npolar.no søk: "isbjørn"

Foto: Frigg Jørgensen

Forside foto:
Brynjulo Eide, breredning
Arild Lyssand, skigðere
Synnøve Haga, scooter med isbjørnspor
Frigg Jørgensen, dame ved bål

Longyearbyen 2005

Design og trykk: Peder Norbye Grafisk as

SIKKERHET PÅ SIKKERHET PÅ SVALBARD

**SYSSELMANNEN
PÅ SVALBARD**

Foto: Arild Lyssand

Foto: Synnøve Haga

Foto: Synnøve Haga

FJELLVETTREGLENE

1. Legg ikke ut på lange turer uten trening.
2. Meld fra hvor du går.
3. Vis respekt for været og værmeldingen.
4. Lytt til erfarne fjellfolk.
5. Vær rustet mot uvær og kulde selv på korte turer. Ta alltid med ryggsekk og det utstyret som fjellet krever. På lengre turer: Ha alltid med spade.
6. Husk kart og kompass.
7. Gå ikke alene.
8. Vend i tide. Det er ingen skam å snu.
9. Spar krefter og grav deg ned i snøen om nødvendig.

God tur!

Foto: Inge Meløy

Foto: Arild Lyssand

Foto: Arild Lyssand

Foto: Brynjulv Eide